

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5865

[Total No. of Pages : 3

[6449]-201

M.Com. (Part - I) (SODL)

101-II : FINANCIAL ANALYSIS AND CONTROL

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Use of Simple Calculator is allowed.

Q1) A) Fill in the blanks.

[5]

- a) _____ is a statement.
 - i) Balance Sheet
 - ii) Trading Account
 - iii) Profit and Loss Account
 - iv) Current Account
- b) Standard Current Ratio is _____.
 - i) 1:1
 - ii) 2:1
 - iii) 3:1
 - iv) 4:1
- c) _____ deals with Cash Flow Statement.
 - i) AS-6
 - ii) AS-5
 - iii) AS-4
 - iv) AS-3
- d) If Current Assets are Rs. 3,00,000 and Current Liabilities are Rs. 2,00,000 then Working Capital is _____.
 - i) Rs. 3,00,000
 - ii) Rs. 2,00,000
 - iii) Rs. 1,00,000
 - iv) Rs. 5,00,000
- e) _____ is an Investing Activity.
 - i) Purchase of Machinery
 - ii) Payment of Dividend
 - iii) Issue of share
 - iv) Sale of goods

B) State True or False.

[5]

- a) Common Size statement is a widely used tool of financial analysis.
- b) Depreciation on fixed assets is an example of non-fund item.
- c) Issue of shares is a source of fund.
- d) Standard Acid Test Ratio is 1:1
- e) Comparative Balance Sheet can be done on the basis of One year Balance Sheet.

P.T.O.

Q2) Attempt any 4 questions out of 6.**[20]**

- a) Enlist the social costs not included in financial statement analysis.
- b) State the steps involved in the financial statement analysis.
- c) Discuss the advantages of financial statement analysis.
- d) “Common size statements recognized as valuable management tool”
Comment.
- e) Differentiate between comparative and common size statements.
- f) Write a note on Limitations of common size statements.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6.**[20]**

- a) Explain Sources of Cash.
- b) State importance and uses of Cash Flow Statement.
- c) Differentiate between Cash Flow Statement and Fund Flow Statement.
- d) Write a note on: Investing Activities.
- e) Calculate Inventory Turnover Ratio:
Opening Stock Rs. 60,000
Closing Stock Rs. 40,000
Purchases Rs. 2,80,000
- f) Calculate Current Ratio.

Particulars	Rs.
Sundry Creditors	20,000
Bills payable	35,000
Bank Overdraft	60,000
Outstanding Expenses	20,000
Sundry Debtors	60,000
Bills receivable	40,000
Stock	1,20,000
Cash Balance	80,000
Prepaid Expenses	30,000

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.**[20]**

- a) State the significance of each of the following ratios and tell how each is calculated.
- i) Current Ratio
 - ii) Debtors Turnover Ratio
 - iii) Creditors Turnover Ratio
 - iv) Inventory Turnover Ratio
 - v) Return on Assets
- b) Draw a format of cash Flow Statement.
- c) Define Fund Flow Statement. Explain the components of Fund Flow Statement.
- d) From the following information, prepare a comparative Income Statement.

Particulars	31-3-2011	31-3-2012
Sales	10,00,000	8,00,000
Cost of Goods Sold	6,00,000	4,00,000
Administrative, Selling and Distribution Expenses	2,00,000	1,40,000
Other Incomes	40,000	20,000
Income Tax	1,20,000	1,40,000

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

PD5866

[6449]-202

M.Com. - I (SODL)

ECONOMICS

**102 A - II : Industrial Economics
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7.

[5×2=10]

- a) What is mean by industrial economics?
- b) What is transfer pricing?
- c) Write any two factors affecting the location of the industry.
- d) Write any two causes of low industrial productivity.
- e) Explain two benefit of FDI.
- f) Write any two features of venture capital.
- g) Write two names of major industrial financial institution in India.

Q2) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) Explain importance of industrial economics.
- b) What is mean by industrial imbalance? Explain causes of industrial imbalance.
- c) Write importance of industrial finance.
- d) Explain feature of new industrial policies since 1991.
- e) Explain Alfred Weber theory of industrial location.
- f) Write a short note on productive efficiency.

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) Explain the causes of industrial combinations.
- b) Write a short note on the need for foreign capital.
- c) Explain the scope and significance of industrial economics.
- d) Write short note on product pricing.
- e) Explain the benefit of issuing bonds.
- f) Explain concept on industrial imbalance.

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.

[2×10=20]

- a) Define MSME. Explain the problems of micro, small and medium enterprises.
- b) Define industrial finance. Explain the sources of industrial finance.
- c) Define the industrial location. Explain the factor affecting on industrial location.
- d) Explain the Sargeant Florence's theory of Industrial Location.

Total No. of Questions : 4]

PD5866

[6449]-202
M.Com. - I (SODL)
ECONOMICS
102 A - II : Industrial Economics
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)

[5×2=10]

- अ) औद्योगिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय?
- ब) हस्तांतरण किंमत म्हणजे काय?
- क) औद्योगिक स्थान निश्चितीवर परिणाम करणारे कोणतेही दोन घटक लिहा.
- ड) अल्प औद्योगिक उत्पादकता असण्याची कोणतीही दोन कारणे लिहा.
- इ) परकीय थेट गुंतवणुकीचे कोणतेही दोन फायदे लिहा.
- फ) भांडवल बाजाराचे कोणतेही दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
- य) भारतातील औद्योगिक क्षेत्राला वित्त पुरवठा करणाऱ्या कोणत्याही दोन महत्त्वपूर्ण संस्थांची नावे लिहा.

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4×5=20]

- अ) औद्योगिक अर्थशास्त्राचे महत्त्व लिहा.
- ब) औद्योगिक असमतोल म्हणजे काय? औद्योगिक असमतोलाची कारणे लिहा.
- क) औद्योगिक वित्त चे महत्त्व लिहा.
- ड) सन 1991 च्या नवीन औद्योगिक धोरणाची वैशिष्ट्ये लिहा.
- इ) अल्फ्रेड वेबर यांच्या औद्योगिक स्थान निश्चितीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.
- फ) उत्पादक कार्यक्षमता थोडक्यात टीप लिहा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4×5=20]

- अ) औद्योगिक एकरूपीकरणाची कारणे लिहा.
- ब) परकीय भांडवलाची गरज थोडक्यात टीप लिहा.
- क) औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा.
- ड) वस्तूची किंमत यावर सविस्तर टीप लिहा.
- इ) बाँड जारी करण्याचे फायदे स्पष्ट करा.
- फ) औद्योगिक असमतोल संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

- अ) सूक्ष्म, लहान आणि मध्यम उद्योगांची व्याख्या करा. सूक्ष्म, लहान आणि मध्यम उद्योगांच्या समस्या स्पष्ट करा.
- ब) औद्योगिक वित्ताची व्याख्या सांगा. औद्योगिक वित्ताचे स्रोत स्पष्ट करा.
- क) औद्योगिक स्थान निश्चिती व्याख्या स्पष्ट करा. औद्योगिक स्थान निश्चिती वर परिणाम करणारे घटक लिहा.
- ड) सार्जंट फ्लोरेन्स यांचा औद्योगिक स्थान निश्चितीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5867

[Total No. of Pages : 2

[6449]-203

M.Com. (Part - I) (SODL)

**102B-II: BUSINESS STATISTICS
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five.

[10]

- a) Define seasonal variations.
- b) What is Trend?
- c) Define variable.
- d) Define variance.
- e) What is normal distribution?
- f) Define confidence level.
- g) Define F-test.

Q2) Attempt any four.

[20]

- a) Give some characteristic features of the binomial distribution.
- b) What factors cause seasonal variations.
- c) Suppose that a manufactured product has 2 defect per unit of product inspected. Use poisson distribution and calculate the probabilities of finding a product without any defect, with 3 defects and with 4 defect.
- d) Explain poisson distribution.
- e) Give characteristics of Chi-square test.
- f) Explain small sample test with example.
- g) Explain unbiased estimator.

P.T.O.

Q3) Attempt any four.

[20]

- a) Explain Binomial Distribution.
- b) What are the characteristics of normal distribution.
- c) Explain objectives of Sampling theory.
- d) Give the types of hypothesis.
- e) In a psychology class, a professor read a report which noted that 30% of all women are afraid of flying. A student was given the project to take a sample and test if the report was correct. The student took a random sample of 150 women and found that 50 of these women were afraid of flying. At $\alpha = 0.05$ test if the sample conclusions are consistent with the reported figures.
- f) Explain irregular or random variation.
- g) Explain techniques of assigning probabilities.

Q4) Attempt any two.

[20]

- a) Explain components of time series.
- b) Explain about the discrete probability distribution with the help of example.
- c) Explain exponential distribution with its properties.
- d) Find the value of χ^2 for the following information.

Class	A	B	C	D	E
Observed frequency	8	29	44	15	4
Theoretical (expected) frequency	7	24	38	24	7

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5983

[Total No. of Pages : 2

[6449]-204

M.Com. (Part - I) (SODL)

**103 - II : SPECIALIZED AREAS IN ACCOUNTING
(2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Five of the following:

[5 × 2 = 10]

- a) What is contact Accounting?
- b) What is Internal reconstruction?
- c) What is meant by amalgamation.
- d) Define the term absorption.
- e) What is a Log Book?
- f) What is meant by share fraction?
- g) What are the principles applicable regarding utilization of tax?

Q2) Attempt any four of the following:

[4 × 5 = 20]

- a) Discuss the major provision of AS-7 on the preparation of contract accounts.
- b) Write a short note on the retention money clause.
- c) Explain the provisions regarding unrealised Profit.
- d) State the differences between pooling of Indus method and purchase method in the context of amalgamation.
- e) Write a short note on descending shareholders.
- f) Explain the advantages of GST.
- g) A Ltd takes over the Business of B Ltd at the following values:

Fixed Assets Rs. 3,00,000, Current assets Rs. 1,00,000, Debenture Rs. 50,000 and 1,00,000.

P.T.O.

Q3) Attempt any Four of the following:

[4 × 5 = 20]

- a) State the differences between amalgamation and external reconstruction.
- b) Explain the methods of purchase consideration.
- c) Explain the accounting entries in respect of alteration of share capital.
- d) Write the classification of guests in hotel business.
- e) Difference between capital expenditure and revenue expenditure.
- f) What are the categories of cost in transportation?

Q4) Attempt any Two of the following:

[2 × 10 = 20]

- a) Explain the Steps for Reconstruction Scheme.
- b) Explain the system of charging Room rates.
- c) Describe the Silent features of GST act.
- d) Mr. Vasant commenced his contract on 1st April 2024.
 - The following was the expenditure on the contract for Rs.3,00,000.
 - Materials issued Rs. 51,000
 - Plant used Rs. 15,000.
 - Wages Rs. 81,000.
 - Other expenditures incurred Rs. 5,000
 - Cash received on account of contract upto 31st March, 2025 amounted to Rs. 1,28,000 being 80% of the work certified. Of the plant and materials charged to the contract, plants which cost Rs. 3,000 and materials worth Rs.2,500 were lost. On 31st March 2025, the cost of the work done but not certified was Rs. 1,000, Materials in hand were Rs. 2,300, Charge 15% depreciation on the plant.

Prepare Contract Account and ascertain the profit of the contract upto 31st March, 2025.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5868

[Total No. of Pages : 2

[6449]-205

M.Com. -I (SODL)

107-II : APPLICATION OF COST ACCOUNTING

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Five out of seven from the following:

[10]

- a) What is mean by product life cycle?
- b) Define the term Idle Time
- c) What is Target Costing?
- d) Define the Reverse Cost Method.
- e) What is meaning of different bases of stock valuation.
- f) Define the term Cost Accounting.
- g) What is indirect labour cost?

Q2) Attempt any Four out of six from the following:

[20]

- a) Explain the features and preparation of contract account.
- b) Describe Piece Rate System.
- c) Explain the objectives of cost accounting.
- d) Compare target costing and cost plus pricing.
- e) Explain the step in ABC systems and Levels of Activities.
- f) Differentiate between traditional management accounting and value chain analysis.

Q3) Attempt any Four out of five from the following:

[20]

- a) Write short notes on the hotel and hostel costing.
- b) Write a short on internal and external linkages.
- c) Explain the types of cost allocation.
- d) What is Memorandum Reconciliation Account?
- e) Write a short notes of cost based pricing.

P.T.O.

Q4) Attempt any Two out of four from the following:

[20]

- a) Discuss the advantages, disadvantages and distinctive features of integral accounting.
- b) Describe the primary and secondary activities in an organization's value chain as per Porter.
- c) The profit as per cost accounts is ₹1,50,000. The following details are ascertained on comparison of cost and financial accounts.

	Cost Accounts	Financial Accounts
i) Opening stock:		
Materials	10,000	15,000
Finished goods	18,000	16,000
ii) Closing stocks:		
Materials	12,000	13,000
Finished goods	20,000	17,000
iii) Interest charged but not paid.	₹10,000	
iv) Write off: Preliminary expenses	₹500; Goodwill	₹1,500
v) Dividend on Unit Trust of India received	₹1,000	
vi) Indirect expenses charged in financial accounts	₹80,000 but	
₹75,500 recovered in cost accounts.		

Find out the financial profit by preparing a Memorandum Reconciliation Account.

- d) The following transactions have been extracted from the books of a company. You are required to make journal entries under (Integrated accounts)

i) Purchases of raw materials on cash	4,00,000
ii) Carriage inward	3,000
iii) Stores issued	2,50,000
iv) Productive wages paid	2,04,000
v) Unproductive wages paid	72,000
vi) Works overheads incurred	3,65,000
vii) Materials issued for repairs	2,100
viii) Selling expenses paid	11,000
ix) Office expenses paid	4,200
x) Cost of completed jobs	12,15,000
xi) Works overheads absorbed	4,10,000

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5869

[Total No. of Pages : 4

[6449]-206

M.Com. - I (SODL)

**109-II : INTERNATIONAL CO-OPERATIVE MOVEMENT
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers to any five questions from the following.

[10]

- a) What is International Cooperative Movement?
- b) What is a Mixed Economy?
- c) What is Consumer Cooperative Society?
- d) What is Industrial Revolution?
- e) What is Economy?
- f) What is an Administrative Institutes?
- g) What is Comprehensive Semantic Structure?

Q2) Write answers to any four of the following questions.

[20]

- a) Write the characteristics of Capitalist Economy.
- b) State the advantages of Mixed Economy.
- c) Write a note on Cooperation is the Golden Mean.
- d) Explain the advantages of Co-operative Movement in India.
- e) Write a note - Role of Co-operative Societies.
- f) Briefly explain Chinese Industrial Cooperatives.

P.T.O.

Q3) Write answers to any four of the following questions:

[20]

- a) What are the Challenges of the Cooperative Movement?
- b) State and write the characteristics of Mixed Indian Economy.
- c) Explain the characteristics of Co-operation and Communism.
- d) Write the characteristics of a Communist Economy.
- e) Explain the co-operative Movement in Britain.
- f) Explain the characteristics of Alternative Economy.

Q4) Write an answers any two out of four following Questions:

[20]

- a) Discuss cooperative and capitalism in detail.
- b) Explain the challenges ahead and the pace of cooperation in the global economy.
- c) Explain in detail the importance and purpose of mixed economy.
- d) Describe the cooperative movement in India.

Total No. of Questions : 4]

PD5869

[6449]-206

M.Com. - I (SODL)

109-II : INTERNATIONAL CO-OPERATIVE MOVEMENT

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) आंतरराष्ट्रीय सहकार चळवळ म्हणजे काय?
- ब) मिश्र अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
- क) ग्राहक सहकारी संस्था म्हणजे काय?
- ड) औद्योगिक क्रांती म्हणजे काय?
- इ) अर्थव्यवस्था म्हणजे काय?
- फ) प्रशासकीय संस्था म्हणजे काय?
- य) सर्वसमावेशक अर्थ रचना म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- ब) मिश्र अर्थव्यवस्थेचे फायदे सांगा.
- क) सहकार हा सुवर्ण मध्य यावर टीप लिहा.
- ड) भारतातील सहकार चळवळीचे फायदे स्पष्ट करा.
- इ) टीप लिहा- सहकार सहकारी संस्थांची भूमिका.
- फ) चीनी औद्योगिक सहकारी संस्था थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) सहकार चळवळी पुढील आव्हाने कोणती?
- ब) मिश्र भारतीय अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा व लिहा.
- क) सहकार व साम्यवादाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ड) साम्यवादी अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- इ) ब्रिटन मधील सहकार चळवळ स्पष्ट करा.
- फ) पर्यायी अर्थव्यवस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) सहकार व भांडवलशाही यावर सविस्तर चर्चा करा.
- ब) जागतिक अर्थव्यवस्थे पुढील आव्हाने आणि सहकाराचा वेग स्पष्ट करा.
- क) मिश्र अर्थव्यवस्थेचे महत्त्व आणि उद्देश सविस्तर स्पष्ट करा.
- ड) भारतातील सहकार चळवळीचे वर्णन करा.

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5870

[Total No. of Pages : 4

[6449]-207

M.Com. (Part-I) (SODL)

113-II : BUSINESS ETHICS AND PROFESSIONAL VALUES

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7.

[5×2=10]

- a) Define the term Business Ethics?
- b) What are the two types of Values?
- c) Which factors are responsible for poor work culture in a organization?
- d) What are the advantages of corporate Social Responsibilities?
- e) Define Marketing Ethics?
- f) What is the impact of the enhanced Greenhouse Effect?
- g) What are Millennium Development Goals?

Q2) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) What are the unethical problems in a Business?
- b) What is the need for corporate social responsibilities?
- c) Write a short note on “Ethics Information Technology”?
- d) Explain the sources and effects of Air pollution?
- e) What are the major causes of Deforestation?
- f) Write is the role of ethics in Marketing?

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) What are the responsibilities of a business towards various interest groups?
- b) Explain any Five principles developed by the ministry of corporate Affairs?
- c) What are some of the issues in marketing ethics which need to be given due consideration?
- d) Write a Short Note on Environmental impact Assessment?
- e) Explain the importance of Business values?
- f) What measures should be taken to maintain ethics in a business organization?

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.

[2×10=20]

- a) Explain the process of Ethical Decision Making.
- b) Describe the legal Provision of CSR in India.
- c) Discuss the various ethical problems related to Human Resources Management?
- d) Explain the causes, effects and control of water pollution.

* * *

Total No. of Questions : 4]

PD5870

[6449]-207

M.Com. (Part-I) (SODL)

113-II : BUSINESS ETHICS AND PROFESSIONAL VALUES

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजव्या बाजूचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
-

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)

[5×2=10]

- अ) “व्यवसाय नीतिमूल्य” या शब्दाची व्याख्या करा.
- ब) मूल्यांचे दोन प्रकार कोणते आहेत?
- क) संस्थेतील खराब कार्यसंस्कृतीसाठी कोणते घटक जबाबदार आहेत?
- ड) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदाऱ्यांचे फायदे काय आहेत?
- इ) विपणन नीतिमूल्याची व्याख्या करा.
- फ) वर्धित हरितगृहचा काय परिणाम होतो?
- य) मिलेनियम डेव्हलपमेंट गोल्स काय आहेत?

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4×5=20]

- अ) व्यवसायातील अनैतिक समस्या काय आहेत?
- ब) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीची काय गरज का आहे?
- क) “नीतिशास्त्र माहिती तंत्रज्ञान” वर टीप लिहा.
- ड) वायू प्रदूषणाचे स्रोत आणि परिणाम स्पष्ट करा.
- इ) जंगलतोडीची प्रमुख कारणे कोणती?
- फ) विपणनामध्ये नैतिकतेची भूमिका काय आहे?

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[4×5=20]

- अ) विविध स्वारस्य गटांसाठी व्यवसायाच्या जबाबदाऱ्या काय आहेत?
- ब) कॉर्पोरेट व्यवहार मंत्रालयाने विकसित केलेली कोणतीही पाच तत्त्वे स्पष्ट करा?
- क) विपणन नीतिशास्त्रातील असे कोणते मुद्दे आहेत ज्यांचा योग्य विचार करणे आवश्यक आहे?
- ड) पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकनावर संक्षिप्त टीप लिहा.
- इ) व्यावसायिक मूल्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- फ) व्यवसाय संस्थेत नैतिकता टिकवून ठेवण्यासाठी कोणते उपाय केले पाहिजेत?

प्र.4) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

- अ) नैतिक निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेचे स्पष्टीकरण करा.
- ब) भारतातील CSR च्या कायदेशीर तरतुदीचे वर्णन करा.
- क) मानव संसाधन व्यवस्थापनाशी संबंधित विविध नैतिक समस्यांची चर्चा करा.
- ड) जल प्रदूषणाची कारणे, परिणाम आणि नियंत्रण स्पष्ट करा.

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5871

[Total No. of Pages : 4

[6449]-208

M.Com. - I (SODL)

BANKING & FINANCE

**115-II : Banking Law and Practices
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Write answers to five of the following questions.

[10]

- a) What is Anti Money Laundering?
- b) What is Hawala?
- c) What is Cooperative Bank?
- d) What is an Authorized Person?
- e) What is Official Investment Withholding?
- f) What is Merger?
- g) What is interest rate Risk?

Q2) Write the answers to any four of the following questions.

[20]

- a) Write the objectives of Prevention of Money Laundering Act 2002.
- b) Explain the Provisions relating to adjudication and forfeiture.
- c) Write the qualifications for appointment of Special Director.
- d) Explain the concept of Non-Performing assets.
- e) Explain the purpose of Consolidation of Banks.
- f) Write down the benefits of Banking Technology to customers.

P.T.O.

Q3) Write the answers to any four of the following questions.

[20]

- a) Write a brief note on Enforcement of Property.
- b) What are the provisions of Foreign Exchange Management Act?
- c) Explain the structure of Enforcement Directorate.
- d) Briefly explain the concept of Bank Equity.
- e) Explain the effect of Merger on Public Bank.
- f) Write a note on Banking Ombudsman Scheme.

Q4) Write the answers to any two of the following questions.

[20]

- a) Explain in detail the Guidelines of Reserve Bank of India.
- b) Explain the provisions of Foreign Exchange Management Act 1999.
- c) Explain the instructions of Reserve Bank of India regarding Asset and Liability Management.
- d) Discuss the need for Bank Mergers in India.

* * *

Total No. of Questions : 4]

PD5871

[6449]-208

M.Com. - I (SODL)

BANKING & FINANCE

**115-II : Banking Law and Practices
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) अँटी मनी लँडरिंग म्हणजे काय?
- ब) हवाला म्हणजे काय?
- क) सहकारी बँक म्हणजे काय?
- ड) अधिकृत व्यक्ती म्हणजे काय?
- इ) अधिकृत गुंतवणूक रोखता म्हणजे काय?
- फ) विलीनीकरण म्हणजे काय?
- य) व्याजदर जोखीम म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) अवैध संपत्ती शुद्धीकरण अधिनियम 2002 ची उद्दिष्टे लिहा.
- ब) अभि निर्णय आणि जप्ती यासंदर्भातील तरतुदी स्पष्ट करा.
- क) विशेष संचालकांच्या नियुक्तीची पात्रता लिहा.
- ड) अनुउत्पादक मालमत्ता संकल्पना स्पष्ट करा.
- इ) बँकांच्या एकत्रिकरणाचा हेतू स्पष्ट करा.
- फ) बँकिंग तंत्रज्ञानाचे ग्राहकांना होणारे फायदे लिहा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) मालमत्तेवर टाच आणणे यावर थोडक्यात टिप लिहा.
- ब) परकीय चलन व्यवस्थापन कायद्यातील तरतुदी कोणत्या?
- क) अंमलबजावणी संचनालयाची रचना स्पष्ट करा.
- ड) बँकेची मत्ता संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
- इ) सार्वजनिक बँकेवर होणाऱ्या विलीनीकरणाचा परिणाम स्पष्ट करा.
- फ) बँकिंग लोकपाल योजना यावर टीप लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भारतीय रिझर्व बँकेच्या मार्गदर्शक सूचना सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) परकीय चलन व्यवस्थापन अधिनियम 1999 मधील तरतुदी स्पष्ट करा.
- क) मत्ता आणि दायित्व व्यवस्थापन संदर्भात भारतीय रिझर्व बँकेच्या सूचना स्पष्ट करा.
- ड) भारतातील बँकेच्या विलीनीकरणाची गरज यावर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5872

[Total No. of Pages : 4

[6449]-209

M.Com. - I (SODL)

**117-II : CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT &
RETAILING
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five out of seven from the following:

[10]

- a) Define Customer Relationship Management.
- b) What do you mean by customer development?
- c) Define Customer Retention.
- d) Define electronic customer relationship management.
- e) Explain the Concept of Customer Experience.
- f) Define customer experience management.
- g) What do you mean by customer Satisfaction?

Q2) Attempt any four out of six from the following:

[20]

- a) Explain the strategy and importance of customer retention.
- b) Explain the importance of E-CRM software.
- c) Explain the change role of customer relationship management.
- d) Explain in detail the factors that influences customer expectations.
- e) What are the benefits of customer lifetime value?
- f) Write short note on customer profitability.

P.T.O.

Q3) Attempt any four out of six from the following:

[20]

- a) Explain the process of customer relationship management.
- b) Explain the sources of E-CRM.
- c) Write short note on customer lifetime value.
- d) Explain the methods to improve the customer experience.
- e) What are the features of E-CRM?
- f) Explain the importance of customer satisfaction.

Q4) Attempt any two out of four from the following:

[20]

- a) Explain in details customer relationship management implementation issue and challenges.
- b) Explain in details techniques of E-CRM.
- c) Explain in detail strategy for gaining customer experience.
- d) Explain in details important factors of customer relationship management.

* * *

Total No. of Questions : 4]

PD5872

[6449]-209

M.Com. - I (SODL)

117-II : CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT &
RETAILING

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच)

[10]

- अ) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन व्याख्या द्या.
- ब) ग्राहक विकास म्हणजे काय?
- क) ग्राहक धारणेची व्याख्या द्या.
- ड) इलेक्ट्रॉनिक ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या.
- इ) ग्राहक अनुभव ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- फ) ग्राहक अनुभव व्यवस्थापन व्याख्या द्या.
- य) ग्राहकांचे समाधान म्हणजे काय?

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[20]

- अ) ग्राहक धारणा धोरणे आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) ई.सी.आर.एम. सॉफ्टवेअर चे महत्त्व स्पष्ट करा.
- क) ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाची बदललेली भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) ग्राहकांच्या अपेक्षांवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- इ) ग्राहकांच्या आजीवन मूल्याचे फायदे स्पष्ट करा.
- फ) ग्राहक नफा यावर टिप लिहा.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

[20]

- अ) ग्राहक संबंध व्यवस्थापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ब) ई.सी.आर.एम. ची साधने स्पष्ट करा.
- क) ग्राहकांच्या आजीवन मूल्य यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- ड) ग्राहकांचा अनुभव सुधारण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- इ) ई.सी.आर.एम. ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) ग्राहकांच्या समाधानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) खालील दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[20]

- अ) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन अंमलबजावणी समस्या आणि आव्हाने तपशीलवार स्पष्ट करा.
- ब) ई.सी.आर.एम. तंत्रज्ञान सविस्तर स्पष्ट करा.
- क) ग्राहकांचा अनुभव मिळवण्यासाठीची रणनीती स्पष्ट करा.
- ड) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन प्रणालीचे महत्वाचे घटक स्पष्ट करा.

* * *

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5873

[Total No. of Pages : 3

[6449]-210

M.Com. - I (SODL)

**104-II : BUSINESS TAX ASSESSMENT AND PLANNING
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7.

[10]

- a) What is Advance tax?
- b) Define the term 'Refund of Tax'.
- c) What are the different types of GST?
- d) What do you meant by 'Tax Exemption'?
- e) Define the term 'Output tax Credit'.
- f) Define 'Tax Evasion'.
- g) What is the full form of CGST and IGST?

Q2) Attempt any 4 questions out of 6.

[20]

- a) An electrical dealer in Chennai supplied an item at the following prices to a dealer in Mumbai. Find the total amount of the bill.

Rate per Piece (Rs.)	Quantity (no. of pieces)	Discount%	SGST%
1800	10	Net	9
2600	20	20	9
3100	30	Net	9
1750	20	30	9

- b) Explain the types of assessment in detail.
- c) What is the objective of a double tax avoidance agreement?
- d) Explain the role and structure of CBDT.

P.T.O.

- e) For the following transaction from Mumbai to Ludhiana, Calculate the amount of bill.

MRP = ₹1,00,000, Discount%=20%, GST=28%. Calculate the following:

- i) Discount
 - ii) Selling Price (Discounted value)
 - iii) CGST
 - iv) SGST
 - v) IGST
 - vi) Amount of bill
- f) Write the short note on 'Carry forward of Losses'.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6.

[20]

- a) What are the various rates of income tax for Co-operatives?
- b) Write a note on the concept of surcharge and Cess.
- c) Write the difference between Tax planning and tax management.
- d) Mr. Sunil had income against the following heads:

Professional income ₹ 3,20,000

Income from STCG (cover under Section 111A) ₹ 2,500

Income from LTCG ₹ 6,000

Income from other sources ₹ 5,000

Contribution to P.P.F. ₹ 35,000

Payment of Rent ₹ 42,000

Compute Mr. Sunil's Taxable income for Assessment year 2023-24

- e) Explain the scope of Supply?
- f) Delta Limited, a Noida based company has distributed of ₹ 460 lakh as dividends to its shareholders. On 1-7-2023. Delta company itself received dividend of ₹ 120 Lakh from one of its subsidiary company Charlie Limited; on which Charlie Limited has paid dividend distribution tax under section 115-O. Compute the additional Income- tax payable by delta ltd. Under section 115-O.

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.

[20]

- a) Explain in detail the concept of ITR, along with the various type of ITR forms and their objectives.
- b) Sonia chemicals LLP, a limited liability partnership in India, is engaged in creation of 3 software and providing IT enable services through its 2 facilities, one of which is located in a notified Special Economic Zone (SEZ) in Mumbai. Following are the particular relating to previous year 2019-2020 supplied by the assessee are as follows:

Total turnover: SEZ unit Rs. 240 lakh and the other unit Rs. 200 Lakh

Export turnover: SEZ unit 200 lakh and the other unit Rs. 120 lakhs

Profit: SEZ Rs. 100 lakh and the other unit Rs. 80 lakhs

The assessee reported that he has no other income from any of the sources during the year.

You are asked to determine tax payable by Sonia chemicals LLP for the assessment year 2020-21 will the amount of tax payable change, If Sonia chemical is an overseas entity?

- c) Explain in detail the various types and essentials of tax planning.
- d) What is GST? Explain advantages of GST to various stakeholders.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5874

[Total No. of Pages : 2

[6449]-211

M. Com. (Part-I) (SODL)

108-II : COST CONTROL AND COST SYSTEM

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7.

[5×2=10]

- a) What is Marginal Costing?
- b) What is Price Skimming?
- c) What is Customary Pricing?
- d) Define term of contract costing?
- e) What are the advantages of Cost Centre?
- f) What is the meaning of Productivity?
- g) Define term of Budgetary Control.

Q2) Attempt 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) Fixed cost ₹ 8,000
Profit earn ₹ 2,000
Break even sales ₹ 40,000
What is the actual sale?
- b) Explain characteristics of Marginal Costing.
- c) Write a short note on Management Information System.

P.T.O.

- d) Briefly explain the basis of Apportionment of Overheads.
- e) What are the steps in the pricing process?
- f) Difference between Cost Control and Cost Reduction.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) Explain the concept of Profit-Volume Ratio.
- b) Write a short note on Economists Approach to pricing.
- c) Explain the features of Budgetary Control.
- d) Write a short note the classification of variances.
- e) Explain advantages and disadvantages of machine hour rate.
- f) Fixed Overhead ₹1,20,000
Variable Overhead ₹2,00,000
Direct Wages ₹1,50,000
Direct Materials ₹4,10,000
Sales ₹10,00,000
Calculate the Break-even point & P/V Ratio

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.

[2×10=20]

- a) You are given the following data for the year 2022 of the company.

Particulars	₹
Variable Cost	6,00,000
Fixed cost	3,00,000
Profit	1,00,000
Sales	10,00,000

Find:

- i) Profit/Volume Ratio
- ii) Break - even Point
- iii) Profit when sales amounted to ₹12,00,000
- iv) Sales required to earn a profit of ₹ 2,00,000
- b) Explain the approaches for price setting.
- c) What are steps involved in installation of costing system? Also discuss the between requisites of a good costing system.
- d) Describe the causes of lower productivity and ways for its improvement.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5875

[Total No. of Pages : 4

[6449]-212

M.Com. (Part - I) (SODL)

110-II : CO-OPERATIVE MANAGEMENT & EDUCATION

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions :

[5×2=10]

- a) What are the two aspects of Decision Making Process in a Co-operative Society?
- b) What are the different types of Central Banks?
- c) Name two very important taxes apply to Co-operative Organization.
- d) State any two Purpose of Co-operative Audit.
- e) Who & when founded Institute of Rural Management Anand (IRMA)?
- f) Name the entity's which is primarily responsible for Job Oriented Training in India.
- g) What is the Goods and Service Tax (GST) provision of Co-operatives?

Q2) Attempt any 4 questions :

[4×5=20]

- a) Explain the Importance of Co-operative Managements.
- b) Explain the Function including Integration of Co-operation and Management.
- c) Write a short note on Vaikunth Mehta National Institute of Co-operative Management.
- d) What are the Right & Duties of Co-operative Auditor?
- e) Describe the Organizational Structure of National Co-operative Union of India (NCUI).
- f) Explain the Progress & Problems of Dairy Co-operatives.

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 questions :

[4×5=20]

- a) Explain the Importance of Co-operation Management.
- b) Describe the Current scenario of Co-operative Organization in the Maharashtra.
- c) Write short note on Dr.Vithalrao Vikhe Patil Institute of Co-operative Management Pune.
- d) Explain the Objectives of Urban Co-operatives Banks.
- e) Explain the Need for Agricultural Loan.
- f) Write a short note on National Co-operative Housing Federation (NCHF).

Q4) Attempt any 2 questions :

[2×10=20]

- a) Explain the types in which Co-operative Structure can be classified.
- b) Explain the Objectives and Importance of Urban Co-operative Banks.
- c) Discuss the Origin & Function of the Institute of Rural Management Anand (IRMA).
- d) Explain the problem & challenges of Agricultural credit Co-operative Society in Maharashtra.

Total No. of Questions : 4]

PD5875

[6449]-212

M.Com. (Part - I) (SODL)

110-II : CO-OPERATIVE MANAGEMENT & EDUCATION

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा.

[5×2=10]

- अ) सहकारी संस्थेतील निर्णय प्रक्रियेचे दोन पैलू कोणते आहेत?
- ब) मध्यवर्ती बँकांचे विविध प्रकार कोणते आहेत?
- क) सहकारी संस्थेला लागू होणाऱ्या दोन अत्यंत महत्वाच्या करांची नावे सांगा.
- ड) सहकारी लेखापरीक्षणाचे कोणतेही दोन उद्देश सांगा.
- इ) इन्स्टिट्यूट ऑफ रूरल मॅनेजमेंट आनंद (IRMA) कोणी आणि केंव्हा स्थापन केली?
- फ) भारतातील जॉब ओरिएंटेड ट्रेनिंग साठी प्रामुख्याने जबाबदार असलेल्या संस्थेचे नाव सांगा.
- य) सहकारी संस्थांची वस्तू आणि सेवाकर (GST) तरतूद काय आहे?

प्र.2) कोणतेही 4 प्रश्न सोडवा.

[4×5=20]

- अ) सहकारी व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) सहकार आणि व्यवस्थापनाच्या एकत्रीकरणसह कार्य स्पष्ट करा.
- क) वैकुंठ मेहता नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ को-ऑपरेटिव्ह मॅनेजमेंट (VAMNICOM) यावर टीप लिहा.
- ड) सहकारी ऑडिटरचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?
- इ) नॅशनल को-ऑपरेटिव्ह युनियन ऑफ इंडिया (NCUI) च्या संघटनात्मक संरचनेचे वर्णन करा.
- फ) दूध सहकारी संस्थांची प्रगती आणि समस्या स्पष्ट करा.

प्र.3) कोणतेही 4 प्रश्न सोडवा.

[4×5=20]

- अ) सहकार व्यवस्थापनाचे महत्त्व समजावून सांगा.
- ब) महाराष्ट्रातील सहकारी संस्थेच्या सद्य परिस्थितीचे वर्णन करा.
- क) डॉ. विठ्ठलराव विखे पाटील इन्स्टिट्यूट ऑफ को-ऑपरेटिव्ह मॅनेजमेंट पुणे यावर टीप लिहा.
- ड) नागरी सहकारी बँकांची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- इ) कृषी कर्जाची गरज स्पष्ट करा.
- फ) नॅशनल को-ऑपरेटिव्ह हाउसिंग फेडरेशन (NCHF) यावर टीप लिहा.

प्र.4) कोणतेही 2 प्रश्न सोडवा.

[2×10=20]

- अ) सहकारी संरचनेचे वर्गीकरण कोणत्या प्रकारांमध्ये करता येईल ते स्पष्ट करा.
- ब) नागरी सहकारी बँकांची उद्दिष्टे आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- क) इन्स्टिट्यूट ऑफ रूरल मॅनेजमेंट आनंद (IRMA) च्या मूळ आणि कार्याची चर्चा करा.
- ड) महाराष्ट्रातील कृषी पतसहकारी संस्थेच्या समस्या आणि आव्हाने स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5876

[Total No. of Pages : 2

[6449]-213

M. Com. -I(SODL)

114-II : ELEMENTS OF KNOWLEDGE MANAGEMENT

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7.

[5×2=10]

- a) What do you mean by Knowledge Management?
- b) What do you mean by Knowledge Sharing?
- c) What is E-Commerce?
- d) What is Recession?
- e) What is Intellectual Property?
- f) What is Marketing?
- g) What is TQM?

Q2) Attempt any 4 questions out of 6

[4×5=20]

- a) Explain the characteristics of the Knowledge Economy.
- b) What are the difference between TQM and Knowledge Management?
- c) Write short note on Balanced Scorecard.
- d) Explain classification of Customer Knowledge Management.
- e) Write short note on Knowledge-Based Engineering
- f) What are the five steps that constitute the Actionable Phase?

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6

[4×5=20]

- a) Explain Difference between information and management.
- b) Explain types of Knowledge Sharing.
- c) Write short note on Customer Relationship Management.
- d) Explain the benefits of Integrating CRM and Knowledge Management.
- e) Write short note on Knowledge-Intensive Business Services.
- f) What are the features of Knowledge-Based Engineering?

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.

[2×10=20]

- a) Explain need and benefits of implementing knowledge management.
- b) Describe the approaches to knowledge leadership.
- c) Explain the difference between commerce and e-commerce on the basis of scope, customer and system.
- d) Explain the four phases of implementation strategy of knowledge management system.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5877

[Total No. of Pages : 4

[6449]-214

M.Com. - I (SODL)

116 - II : MONETARY POLICY

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any Five from the following :

[10]

- a) What is Financial Literacy?
- b) What is Micro finance?
- c) What is Working Capital?
- d) Describe the term Statutory Liquidity Ratio.
- e) What do you mean by Hyperinflation?
- f) State the concept Wealth Creation.
- g) What do you mean by Financial Inclusion?

Q2) Attempt any Four from the following :

[20]

- a) Describe the Swarnajayanti Gram Swarozgar Yojana.
- b) Discuss the objectives of Rural Infrastructure Development Fund (RIDF).
- c) Write a note on the Self-help group.
- d) Explain the impact of Microfinance in India.
- e) State the importance of Financial Literacy.
- f) Discuss the various sources of NABARD.

P.T.O.

Q3) Attempt any Four from the following :

[20]

- a) Write a brief note on Balance Growth.
- b) Explain the impact of Fiscal Expansion.
- c) Write a note on the Indian Perspective of Financial Inclusion.
- d) Describe Kisan Credit Card Scheme.
- e) State the role of NABARD in Rural Credit.
- f) What is the difference between Fiscal Policy and Monetary Policy?

Q4) Attempt any Two from the following :

[20]

- a) State the role of RBI in Financial Inclusion.
- b) Discuss the recent policy changes announced by the RBI.
- c) Describe the various instruments of Monetary Policy.
- d) How does monetary policy contribute to generation of employment?

Total No. of Questions : 4]

PD5877

[6449]-214

M.Com. - I (SODL)

**116 - II : MONETARY POLICY
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[10]

- अ) आर्थिक साक्षरता म्हणजे काय?
- ब) सूक्ष्म वित्त म्हणजे काय?
- क) खेळते भांडवल म्हणजे काय?
- ड) वैधानिक तरलता प्रमाण या शब्दाचे वर्णन करा.
- इ) अति चलनवाद म्हणजे काय?
- फ) संपत्ती निर्मिती संकल्पना सांगा.
- य) आर्थिक समावेशन म्हणजे काय?

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[20]

- अ) स्वर्णजयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेचे वर्णन करा.
- ब) ग्रामीण पायाभूत सुविधा विकास निधी (RIDF) च्या उद्दिष्टांवर चर्चा करा.
- क) बचत गट यावर टीप लिहा.
- ड) सूक्ष्म वित्ताचा भारतातील प्रभाव स्पष्ट करा.
- इ) आर्थिक साक्षरतेचे महत्त्व सांगा.
- फ) नाबार्डच्या विविध स्रोतांची चर्चा करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[20]

- अ) समतोल विकास वर थोडक्यात टीप लिहा.
- ब) वित्तीय विस्ताराचा प्रभाव स्पष्ट करा.
- क) आर्थिक समावेशना बाबत भारतीय दृष्टीकोनावर टीप लिहा.
- ड) किसान क्रेडिट कार्ड योजनेचे वर्णन करा.
- इ) ग्रामीण कर्जामध्ये नाबार्डची भूमिका सांगा.
- फ) राजकोषीय धोरण आणि चलनविषयक धोरणामध्ये काय फरक आहे?

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

[20]

- अ) आर्थिक समावेशनामध्ये रिझर्व्ह बँकेची भूमिका सांगा.
- ब) रिझर्व्ह बँकेने जाहीर केलेल्या अलीकडील धोरणातील बदलांची चर्चा करा.
- क) चलनविषयक धोरणाच्या विविध साधनांचे वर्णन करा.
- ड) चलनविषयक धोरण रोजगार निर्मितीसाठी कसे योगदान देते?

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD5878

[Total No. of Pages : 4

[6449]-215

M.Com. (Part - I) (SODL)

118 - II : SERVICES MARKETING

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any 5 questions out of 7.

[5×2=10]

- a) Define term Services Marketing.
- b) State any Two Types of Services.
- c) What is meant by Product?
- d) Define term Promotion.
- e) Describe the Two objectives of Customer Loyalty.
- f) What is meant by Service Mix?
- g) Define term Service Quality.

Q2) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) What are 7 p's of service marketing? Explain in short.
- b) Explain the need of Service Development Strategies.
- c) Explain the Factors affecting on Services.
- d) Write a short note on Pricing of Services.
- e) Examine the Core and Augmented Services.
- f) Explain the concept of Customer Retentions.

P.T.O.

Q3) Attempt any 4 questions out of 6.

[4×5=20]

- a) Explain the Service Pricing Strategies.
- b) Analyse the Measuring Service Quality.
- c) Explain the concept of Customer Loyalty.
- d) Explain the Changes in the Present Growing Service Sector.
- e) State the Characteristics of Services.
- f) Describe the Service Delivery Process.

Q4) Attempt any 2 questions out of 4.

[2×10=20]

- a) State the concept of Product and Price.
- b) Explain the difference between Goods and Services.
- c) Examine the details concept of Promotion and Distribution.
- d) Define term Consumer Satisfaction. Explain concept of Measuring Consumer Satisfaction.

Total No. of Questions : 4]

PD5878

[6449]-215

M.Com. (Part - I) (SODL)

**118 - II : SERVICES MARKETING
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) कोणतेही 7 पैकी 5 प्रश्न सोडवा.

[5×2=10]

- अ) सेवा विपणन व्याख्या लिहा.
- ब) कोणत्याही दोन प्रकारच्या सेवा सांगा.
- क) उत्पादन म्हणजे काय?
- ड) विक्रयवृद्धी व्याख्या लिहा.
- इ) ग्राहक निष्ठेच्या दोन उद्दिष्टांचे वर्णन करा.
- फ) सेवा मिश्रण म्हणजे काय?
- य) सेवा गुणवत्ता व्याख्या करा.

प्र.2) कोणतेही 6 पैकी 4 प्रश्न सोडवा.

[4×5=20]

- अ) सेवा विपणनातील 7 पी कोणते? थोडक्यात स्पष्ट करा.
- ब) सेवा विकास धोरणांची गरज स्पष्ट करा.
- क) सेवेवरती परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- ड) सेवांच्या किंमतीवर थोडक्यात टिपा लिहा.
- इ) मुख्य आणि संवर्धित सेवांचे परीक्षण करा.
- फ) ग्राहक धारणा संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3) कोणतेही 6 पैकी 4 प्रश्न सोडवा.

[4×5=20]

- अ) सेवा किंमत धोरण स्पष्ट करा.
- ब) सेवा गुणवत्तेचे मोजमाप विश्लेषण करा.
- क) ग्राहक निष्ठा ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- ड) सध्याच्या वाढत्या सेवा क्षेत्रातील बदल स्पष्ट करा.
- इ) सेवांची वैशिष्ट्ये सांगा.
- फ) सेवा वितरण प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्र.4) कोणतेही 4 पैकी 2 प्रश्न सोडवा.

[2×10=20]

- अ) उत्पादन आणि किंमतीची संकल्पना सांगा.
- ब) वस्तू आणि सेवा यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.
- क) विक्रयवृद्धी आणि वितरण संकल्पनेच्या तपशीलांचे परीक्षण करा.
- ड) ग्राहक समाधान या शब्दाची व्याख्या लिहा. ग्राहक समाधानाच्या मोजमापाची संकल्पना स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11003

[Total No. of Pages : 4

[6449]-216R

M.Com. (Part - I) (SODL)

105-II : E-SECURITY & CYBER LAWS

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the blanks :

[5 × 1 = 5]

- i) Computer crimes refer to illegal activities that involve the use of a _____ or network.
 - a) computer
 - b) telephone
 - c) television
 - d) camera
- ii) Skimming is a type of _____ theft where information from a credit or debit card is copied and used fraudulently.
 - a) identity
 - b) data
 - c) financial
 - d) intellectual
- iii) Snooping involves unauthorized access to someone's _____ in order to gather private or confidential information.
 - a) E-mail
 - b) house
 - c) car
 - d) belongings
- iv) Cyber laws are legal regulations that govern activities and crimes related to _____ and electronic communication.
 - a) Technology
 - b) Physical mail
 - c) Real estate
 - d) Transportation
- v) The Government Printing Office (GPO) is responsible for the production and distribution of _____ materials for the U.S. federal government.
 - a) Printed
 - b) Digital
 - c) Postal
 - d) Audio

P.T.O.

B) State whether the following statement is True or False :[5 × 1 = 5]

- i) An e-contract is a legally binding agreement that is formed electronically over the internet.
- ii) Intrusion refers to unauthorized access to a computer system or network.
- iii) The Information Technology Act 2000 is designed to address cyber crimes and electronic commerce in India.
- iv) A digital signature is a physical signature scanned and attached to digital documents.
- v) A biometric system uses unique physical characteristics, such as fingerprints or retinal patterns, to verify identity.

Q2) Attempt any 4 questions out of 6 :

[4 × 5 = 20]

- a) Describe four common types of attacks on computer systems.
- b) Discuss the importance of cyber laws in regulation online conduct and preventing cyber crimes.
- c) What are the tips to avoid risk in E-Commerce?
- d) What are the advantages of distributed attack models?
- e) What are the Ten Commandments of computer ethics?
- f) What are the steps to control & check viruses?

Q3) Attempt any 4 questions out of 6 :

[4 × 5 = 20]

- a) Write a short note on 'Cyber Jurisprudence'.
- b) Write short note on the 'Indian Evidence Act - 1872.
- c) Write a short note on Antivirus Software.
- d) Write a short note on IT Act 2000.
- e) Explain the need of Cyber Laws.
- f) Write a short note on Digital Signature.

Q4) Attempt any 2 questions out of 4 :

[2 × 10 = 20]

- a) What are the different legal penalties for individuals involved in cyber terrorism?
- b) What do you mean Cyber Law? Explain the need of cyber laws & cyber security.
- c) What are the basic requirements to attain data & network security?
- d) Define, Cyber Crimes. Explain the various types of cyber crimes.

- ब) खालील विधानं सत्य किंवा असत्य ते नमूद करा : [5 × 1 = 5]
- ई-करार म्हणजे इंटरनेटवर इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने तयार केलेला कायदेशीर करार आहे.
 - घुसखोरी म्हणजे संगणक प्रणाली किंवा नेटवर्कमध्ये अनधिकृत प्रवेश करणे.
 - माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम - 2000 भारतातील सायबर गुन्हे आणि इलेक्ट्रॉनिक व्यापाराला संबोधित करण्यासाठी बनवलेला आहे.
 - फिजिकल स्वाक्षरी स्कॅन करून डिजिटल दस्तऐवजांवर जोडणे म्हणजे डिजिटल स्वाक्षरी होय.
 - बायोमेट्रिक प्रणाली ओळख पटवण्यासाठी बोटांचे ठसे किंवा रेटिना नमुने यांसारख्या अद्वितीय शारीरिक वैशिष्ट्यांचा वापर करते.

प्रश्न 2) खालील 6 पैकी कोणतेही 4 प्रश्न सोडवा : [4 × 5 = 20]

- संगणक प्रणालींवरील चार प्रकारच्या हल्ल्यांचे वर्णन करा.
- ऑनलाइन वर्तनाचे नियमन आणि सायबर गुन्हे रोखण्यासाठी सायबर कायद्याचे महत्त्व - चर्चा करा.
- ई-कॉमर्समधील धोके टाळण्यासाठी काही उपाय सुचवा.
- वितरित हल्ला मॉडेलचे फायदे काय आहेत?
- संगणक नीतिशास्त्राच्या दहा आज्ञा काय आहेत?
- व्हायरस नियंत्रित करण्यासाठी आणि तपासण्यासाठी कोणत्या पायऱ्या आहेत?

प्रश्न 3) खालील 6 पैकी कोणतेही 4 प्रश्न सोडवा : [4 × 5 = 20]

- सायबर न्यायशास्त्र या विषयावर थोडक्यात टीप लिहा.
- 'भारतीय पुरावा कायदा - 1872' या विषयावर थोडक्यात टीप लिहा.
- अँटीव्हायरस सॉफ्टवेअरवर थोडक्यात टीप लिहा.
- माहिती तंत्रज्ञान कायदा 2000 यावर थोडक्यात टीप लिहा.
- सायबर कायद्याची गरज स्पष्ट करा.
- डिजिटल स्वाक्षरी यावर थोडक्यात टीप लिहा.

प्रश्न 4) खालील 4 पैकी कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा : [2 × 10 = 20]

- सायबर दहशतवादात सहभागी असलेल्या व्यक्तींना विविध कायदेशीर दंड काय आहेत?
- सायबर कायदा म्हणजे काय? सायबर कायदे आणि सायबर सुरक्षेची गरज स्पष्ट करा.
- डेटा आणि नेटवर्क सुरक्षितता मिळविण्यासाठी मूलभूत आवश्यकता काय आहेत?
- सायबर गुन्हांची व्याख्या लिहून. सायबर गुन्हांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-5999

[Total No. of Pages : 4

[6449]-217

M.Com. - I (SODL)

**106-II - Laws Regulating to Copyrights & Design
(2019 Pattern) (Semester - II)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five questions out of Seven :

[10]

- a) What is Copyright?
- b) What is Industrial Design?
- c) Define Copyright Societies.
- d) Give the full form of TRIPS.
- e) What are Geographical indications?
- f) What are breeders?
- g) Define Infringement of Rights.

Q2) Attempt any Four out of Six from the following :

[20]

- a) Explain the procedure of license of copyright.
- b) Write a short note on authorities for Administration.
- c) What is the effect of disclosure on copyright?
- d) Write a short note on Powers of the Central government.
- e) Explain the characteristics of copyright.
- f) Explain the objective of the PPVFR act 2001?

P.T.O.

Q3) Attempt any Four out of Six from the following :

[20]

- a) Write a short note on Geographical Indications.
- b) Write a short note on Register ability of a Design.
- c) What is the moral basis of copyright?
- d) Explain the scope of Industrial design.
- e) Write a short note on the author and ownership of copyright.
- f) Write a short note on legislative framework.

Q4) Attempt any Two out of Four from the following :

[20]

- a) Explain the concept and scope of the PPVER act 2001.
- b) Evaluate the procedure for the registration of industrial design.
- c) Describe the procedure of registration according to the geographical indication of goods (Registration and Protection) 1999.
- d) Explain the procedure of assignment of copyright.

Total No. of Questions : 4]

PD-5999

[6449]-217

M.Com. - I (SODL)

106-II - Laws Regulating to Copyrights & Design

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालील सात प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[10]

- अ) कॉपीराईट म्हणजे काय?
- ब) औद्योगिक डिझाईन म्हणजे काय?
- क) कॉपीराईट सोसायटी व्याख्या लिहा.
- ड) टी आर आय पी एस चे पूर्ण स्वरूप लिहा.
- इ) भौगोलिक निर्देशक म्हणजे काय?
- फ) ब्रिडर्स म्हणजे काय?
- य) अधिकाराचे उल्लंघन व्याख्या लिहा.

प्रश्न 2) खालील सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) कॉपीराइट परवान्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ब) प्रशासनासाठी अधिकार यांवर टीप लिहा.
- क) कॉपीराइट वर प्रकटीकरणाचा काय परिणाम होतो?
- ड) केंद्र सरकारचे अधिकार-यांवर टीप लिहा.
- इ) कॉपीराइटची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- फ) वनस्पती वाण संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा 2001 चे उद्दिष्ट स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील सहा प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

- अ) भौगोलिक निर्देशांक यांवर टीप लिहा.
- ब) डिझाईनची नोंदणी क्षमता यावर टीप लिहा.
- क) कॉपीराइटचा नैतिक आधार काय आहे?
- ड) औद्योगिक डिझाईनची व्याप्ती स्पष्ट करा.
- इ) लेखक आणि कॉपीराइटच्या मालकी यांवर टीप लिहा.
- फ) कायदेशीर चौकट यावर थोडक्यात टीप लिहा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी चारपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) वनस्पती वाण संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा 2001 ची संकल्पना आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) औद्योगिक डिझाईनच्या नोंदणीच्या प्रक्रियेचे मूल्यांकन करा.
- क) भौगोलिक निर्देशक (नोंदणी व संरक्षण) कायदा 1999 नियमानुसार नोंदणी प्रक्रियेचे वर्णन करा.
- ड) कॉपीराइटचे वाटप (असाइन्मेंट) प्रक्रिया स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11004

[Total No. of Pages : 4

[6449]-218

M.Com. (Part - I) (SODL)

111-II : MODERN BUSINESS PRACTICES

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Solve any five of seven from the following :

[5 × 2 = 10]

- a) What is the Full form of FICCI?
- b) What is the Full form of WTO?
- c) What is the Full form of MACCIA?
- d) What is agricultural Business?
- e) What is agricultural taxation?
- f) What is public enterprise?
- g) What is bio-manures?

Q2) Attempt any four out of six from the following :

[4 × 5 = 20]

- a) Explain the Role of FICCI.
- b) Explain the objectives of Indian merchant chamber.
- c) What are the features of statutory corporation?
- d) Explain the features of public corporation.
- e) Explain the nature of Indian agriculture.
- f) Explain the Agri-Business.

P.T.O.

Q3) Attempt any four out of six from the following :

[4 × 5 = 20]

- a) What are the benefits of poultry farming?
- b) What is the concept of horticulture?
- c) Describe the benefits of bio-manure.
- d) What do you mean by agricultural product services?
- e) Where is departmental undertaking suitable?
- f) State the objectives of MCCIA.

Q4) Attempt any two out of four from the following :

[2 × 10 = 20]

- a) Explain the various forms of business organizations in Indian economy.
- b) Describe the role of public sector enterprise.
- c) What do you mean by farm waste? Explain its reason that why it is becoming a burning issue at national level.
- d) What is World Trade organization? Explain its role functions and agri finance in the growth and development of agri business practice.

Total No. of Questions : 4]

PD-11004

[6449]-218

M.Com. (Part - I) (SODL)

111-II : MODERN BUSINESS PRACTICES

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
-

प्रश्न 1) सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा :

[5 × 2 = 10]

- अ) FICCI चे पूर्ण रूप काय आहे?
- ब) WTO चे पूर्ण रूप काय आहे?
- क) MACCIA चे पूर्ण रूप काय आहे?
- ड) कृषी व्यवसाय म्हणजे काय?
- इ) कृषी कर आकारणी म्हणजे काय?
- फ) सार्वजनिक उपक्रम म्हणजे काय?
- य) जैव खत म्हणजे काय?

प्रश्न 2) सहापैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4 × 5 = 20]

- अ) FICCI ची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय व्यापारी चेंबरची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
- क) वैधानिक महामंडळाची वैशिष्ट्ये काय आहेत.
- ड) सार्वजनिक महामंडळाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- इ) भारतीय शेतीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- फ) कृषी-व्यवसाय स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) सहापैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा :

[4 × 5 = 20]

- अ) कुक्कुटपालनाचे फायदे स्पष्ट करा.
- ब) फलोत्पादनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- क) जैव खताचे फायदे सांगा.
- ड) कृषी उत्पादन सेवा म्हणजे काय?
- इ) विभागीय उपक्रम कोठे योग्य आहेत.
- फ) MCCIA ची उद्दिष्टे सांगा.

प्रश्न 4) चारपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :

[2 × 10 = 20]

- अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील विविध व्यवसाय संस्थांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ब) सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रमांच्या भूमिकेचे वर्णन करा.
- क) शेतातील कचरा म्हणजे काय? नैसर्गिक स्तरावर ही एक ज्वलंत समस्या का बनत आहे याचे कारण स्पष्ट करा.
- ड) जागतिक व्यापार संघटना म्हणजे काय? कृषी व्यवसाय पद्धतीच्या वाढ आणि विकासामध्ये त्याची भूमिका कार्ये आणि कृषी वित्त स्पष्ट करा.

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PD-11005

[Total No. of Pages : 4

[6449]-219

M.Com.-I (SODL)

112- II : BUSINESS ENVIRONMENT ANALYSIS

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any five out of seven from the following :

[10]

- a) What is industrialization?
- b) What is foreign investment?
- c) Define capital market.
- d) What is a non-banking institution?
- e) What is a multinational company?
- f) Define stock market.
- g) Explain the concept of foreign line bank.

Q2) Attempt any four out of six from the following :

[20]

- a) State the characteristics of money market in developed economies.
- b) Explain the role of co-operative banks.
- c) Write a short note on power of suppliers.
- d) Explain the importance of small scale industries and cottage industries.
- e) State the problems of District Central Cooperative Banks.
- f) Describe SWOT analysis.

P.T.O.

Q3) Attempt any four out of six from the following :

[20]

- a) State the limitations of environmental analysis techniques
- b) Write a note on direct competition.
- c) Explain the role of foreign banks.
- d) Write a note on venture capital.
- e) State the importance of multinational companies.
- f) Write a note on the Industrial Policy of 1991.

Q4) Attempt any two out of four from the following :

[20]

- a) What is global environment? Explain its various components.
- b) Explain the functions and problems of state co-operative banks.
- c) Explain the role of non-banking institutions in the money market.
- d) Explain the methods and techniques of environmental analysis.

Total No. of Questions : 4]

PD-11005

[6449]-219

M.Com.-I (SODL)

112- II : BUSINESS ENVIRONMENT ANALYSIS

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी सात पैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

[10]

- अ) औद्योगिकीकरण म्हणजे काय?
- ब) परकीय गुंतवणूक म्हणजे काय?
- क) भांडवल बाजाराची व्याख्या सांगा.
- ड) बिगर बँकिंग संस्था म्हणजे काय?
- इ) बहुराष्ट्रीय कंपनी म्हणजे काय?
- फ) शेअर बाजाराची व्याख्या सांगा.
- य) विदेशी लाईन बँकेची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी प्रश्नातून सहा पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) विकसित अर्थव्यवस्थेतील चलन बाजारची वैशिष्ट्ये सांगा.
- ब) सहकारी बँकांची भूमिका स्पष्ट करा.
- क) पुरवठादारांची शक्ती यावर टीप लिहा.
- ड) लघु उद्योग आणि कुटीर उद्योग यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- इ) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांच्या समस्या सांगा.
- फ) स्वॉट विश्लेषणाचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) खालील सहा पैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) पर्यावरण विश्लेषणाच्या तंत्राची मर्यादा सांगा.
- ब) प्रत्यक्ष स्पर्धा यावर टीप लिहा.
- क) विदेशी बँकांची भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) साहस भांडवल यावर टीप लिहा.
- इ) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे महत्व सांगा.
- फ) 1991 चे औद्योगिक धोरण यावर टीप लिहा.

प्रश्न 4) खालील चार पैकी कोणत्याही दोन प्रश्न सोडवा.

[20]

- अ) जागतिक पर्यावरण म्हणजे काय? त्याचे विविध घटक स्पष्ट करा.
- ब) राज्य सहकारी बँकांची कार्ये व समस्या स्पष्ट करा.
- क) बिगर बँकिंग संस्थांची नाणे बाजारातील भूमिका स्पष्ट करा.
- ड) पर्यावरण विश्लेषणाच्या पद्धती आणि तंत्रे स्पष्ट करा.

